

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань фінансів, податкової та митної політики

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-28-07, факс: 255-25-91

ВИСНОВОК
до проекту Закону України
про захист прав позичальників у межах договорів мікрокредитування та
мікропозики
реєстр. № 5184 від 02.03.2021

4 вересня 2023 року
протокол № 149

Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики на своєму засіданні 4 вересня 2023 року (протокол № 149) розглянув проект Закону України про захист прав позичальників у межах договорів мікрокредитування та мікропозики (**реєстр. № 5184 від 02.03.2021**), поданий народним депутатом України Тимошенко Ю.В. та іншими народними депутатами України.

Відповідно до пояснювальної записки, метою законопроекту є врегулювання правовідносин, що виникають стосовно договорів мікрокредитування, мікропозики, що надаються позичальникам фінансовими установами, які надають мікропозики та мікрокредити і підпадають під визначення небанківських фінансових організацій, виключним видом діяльності яких є надання фінансових послуг, та банками, і відносин, що виникають між позичальником і кредитором (новим чи наступним кредитором).

Законопроект містить такі положення:

визначення термінів, що вживаються в законі, зокрема, ефективної (реальної) процентної ставки за мікропозикою(мікрокредитом), мікропозики та мікрокредитування, мікрофінансової організації;

порядок укладення договору мікрокредитування (мікропозики) та його істотні умови;

особливості встановлення розміру ефективної процентної ставки за мікрокредитом (мікропозикою);

порядок погашення мікрокредиту (мікропозики) та реструктуризації боргу;

штраф за прострочення позичальником чергових платежів за договором мікрокредитування (мікропозики);

заборону продажу боргу позичальника за договором мікрокредитування (мікропозики);

гарантії прав позичальника при мікрокредитуванні та за договором мікропозики;

порядок набрання законом чинності та порядок врегулювання спірних питань щодо договорів мікрокредитування (мікропозики), які підпадають під сферу регулювання цього законопроекту, але були продані або передані третім особам до набрання чинності закону.

Необхідно зазначити, що питання, пов'язані із споживчим кредитуванням, до якого відноситься мікрокредитування, на сьогоднішній день регулюються Законом України "Про споживче кредитування".

Крім того, Комітетом на своєму засіданні 2 серпня 2023 року (протокол № 146) розглянутий та рекомендований Верховній Раді України для прийняття за основу проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення державного регулювання ринків фінансових послуг (реєстр. № 9422 від 26.06.2023), яким зокрема запропоновано шляхом внесення змін до Закону України "Про споживче кредитування" додатково врегулювати питання, пов'язані з мікрокредитами, а саме:

1) запровадити показник "денна процентна ставка за споживчим кредитом", визначити порядок його розрахунку та встановити максимальний його розмір на рівні 1% у день від загального розміру кредиту;

2) встановити вимоги обов'язкового зазначення у договорі про споживчий кредит інформації про денну процентну ставку (крім споживчих кредитів, виконання зобов'язань за якими забезпечено заставою/іпотекою або правом довірчої власності);

3) заборонити кредитодавцю та новому кредитору вимагати сплати будь-яких платежів, не зазначених у договорі про споживчий кредит та/або не врахованих в розрахунку денної процентної ставки, що вказана в договорі про споживчий кредит;

4) наділити Національний банк України повноваженнями встановлювати додаткові вимоги до оцінки кредитоспроможності позичальника, застосовувати професійне судження при здійсненні нагляду у сфері споживчого кредитування, в тому числі контролю за дотриманням законодавства про рекламу фінансових послуг, а також встановлювати додаткові вимоги до складових розрахунку денної процентної ставки;

5) зобов'язати кредитодавця передавати інформацію щодо всіх споживчих кредитів незалежно від суми кредиту хоча б до одного з бюро кредитних історій, включеного до Єдиного реєстру бюро кредитних історій, здійснювати оцінку кредитоспроможності споживача з урахуванням вимог, встановлених законодавством;

6) заборонити встановлювати у договорі про споживчий кредит умову про продовження в односторонньому порядку строку користування кредитом (продовження строку користування кредитом має здійснюватися виключно шляхом укладення додаткового договору за домовленістю сторін).

Зазначений законопроект спрямований на врегулювання проблемних питань мікрокредитування шляхом вдосконалення існуючого правового поля.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України у своєму висновку № 16/03-2023/192615 від 04.09.2023 зазначає про недоцільність прийняття окремого закону з мікрокредитування та мікропозики, а також висловлює зауваження до поданого законопроекту.

Міністерство фінансів України у своєму узагальненому висновку № 14030-02-3/10717 від 4/2/2021 не підтримує законопроект у запропонованій редакції, а також, зазначає про недоцільність прийняття окремого закону щодо захисту прав позичальників у межах договорів мікрокредитування та мікропозики.

Міністерство економіки України у своєму висновку № 3022-03/17537-01 від 22.03.2021 не підтримує законопроект.

Міністерство юстиції України у своєму висновку надає суттєві зауваження до законопроекту.

Міністерство цифрової трансформації України у своєму висновку № 1/04-2-3604 від 01.04.2021 надає зауваження до законопроекту.

Національний банк України у своєму листі № 18-0010/38443 від 01.06.2023 повідомляє про непідтримку законопроекту та зазначає, що законопроект підлягає відхиленню.

З огляду на зазначене та керуючись положеннями статей 108 і 114 Закону України "Про Регламент Верховної Ради України", Комітет вирішив:

1. Рекомендувати Верховній Раді України за наслідками розгляду в сесійному засіданні проекту Закону України про захист прав позичальників у межах договорів мікрокредитування та мікропозики (реєстр. № 5184 від 02.03.2021), поданого народним депутатом України Тимошенко Ю.В. та іншими народними депутатами України, **прийняти одне з рішень, передбачених частиною 1 статті 114 Закону України "Про Регламент Верховної Ради України".**

2. Співдоповідачем від Комітету визначити Голову підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики – народного депутата України Василевську-Смаглюк О.М.

Голова Комітету

Д.О. Гетманцев

